

Για την εκδίωξη του εχθρού (Κυριακή Ι΄ Ματθαίου)

[Ορθοδοξία](#) / [Ιερός Αμβων](#)

Στο σημερινό Ευαγγέλιο Ο Χριστός θεραπεύει ένα δαιμονισμένο νέο και τον λυτρώνει από την καταδυνάστευση του άρχοντα του σκότους. Ο νέος ζούσε συνεχώς την εμπειρία του θανάτου, γιατί ήταν υποδουλωμένος στην ψυχή και το σώμα από τον εφευρέτη της αμαρτίας και του θανάτου. Του έλειπε ο Θεός, γι' αυτό εστερείτο τη ζωή, το φως, την ελευθερία. Όπως φαίνεται, ο νέος δεν είχε καμιά προσωπική σχέση με τον Θεό, ούτε πίστευε, ούτε και προσευχόταν, ούτε και οδηγήθηκε από κανένα κοντά στον Θεό, αφού και ο πατέρας του δεν πίστευε. Αυτή η αποξένωση από τον Θεό ήταν η αιτία της συμφοράς του. Όσο πιο μεγάλη είναι η αποξένωση, τόσο πιο δυνατή είναι η κατάκτηση του διαβόλου.

Προϋποθέσεις για το θαύμα

α) Η πίστη

Για να γίνει το θαύμα, τόσο το σημερινό, όσο και οποιοδήποτε άλλο, απαιτούνται ορισμένες προϋποθέσεις. Ο Χριστός δίδαξε την ανάγκη της πίστεως σε όσους τον

πλησίαζαν. Την αδυναμία των Μαθητών να θεραπεύσουν τον δαιμονισμένο, ο Χριστός την απέδωσε στη μεγάλη απιστία του πατέρα. «Ει δύνασαι πιστεύσαι, πάντα δυνατά τω πιστεύοντι», του είπε. Αν δηλαδή πιστεύεις, όχι μόνο το δαιμόνιο θα φύγει, αλλά και όλα γίνονται κατορθωτά. Στους Μαθητές Του δε πρόσθεσε και τούτο το καταπληκτικό: «Αν έχετε πίστη ως κόκκο σινάπεως, μπορείτε να μετακινήσετε και όρη και τίποτε απολύτως δεν θα είναι αδύνατο για σας». Στη μετακίνηση του όρους, οι Πατέρες βλέπουν και μεταφορική έννοια, που είναι το κράτος του διαβόλου, του οποίου η άκρα υπερηφάνεια μοιάζει με όρος. Εάν δηλαδή, πιστεύουν στον Θεό, θα μπορούν να βγάλουν και δαιμόνια.

Ποιό όμως είναι το νόημα της πίστεως που ζητά ο Χριστός; Είναι η πίστη στα ορθά δόγματα της Εκκλησίας, σε αντίθεση με εκείνα των αιρετικών και γενικά ό,τι διδάσκει η Εκκλησία μας; Ασφαλώς είναι, όχι όμως η διανοητική, αλλ' αυτή που ακολουθείται από τον ορθό τρόπο ζωής, δηλαδή πίστη και ευσέβεια, η βιωματική πίστη. Αυτήν ζητά ο Χριστός. Πίστη ως ζωή, ως αγαπητική σχέση με τον Χριστό και κοινωνία στη ζωή Του. Όπως είναι η εσωτερική σχέση και κοινωνία του κλάδου με τη ρίζα, που τον τροφοδοτεί και του δίνει ζωή. Πίστη θα πει, να ζούμε και να είμαστε συνεχώς με τον Χριστό, χωρίς κενό, χωρίς διάλειμμα, που να διακόπτει αυτή τη σχέση. Είναι αυτό που κατόρθωσαν οι Άγιοι με την άσκησή τους. Όπως λέγει ο άγιος Γρηγόριος ο Θεολόγος: «Μνημονευτέον του Θεού μάλλον ή αναπνευστέον». Είχαν διαρκή μνήμη του Θεού, πιο πολύ από όσο ανέπνεαν και ζωή τους ήταν η τήρηση του θελήματός Του. Αυτή η αδιάλειπτη σχέση με τον Θεό ήταν παραγγελία του Θεού στον Λαό του Ισραήλ, από την εποχή της Παλαιάς Διαθήκης:

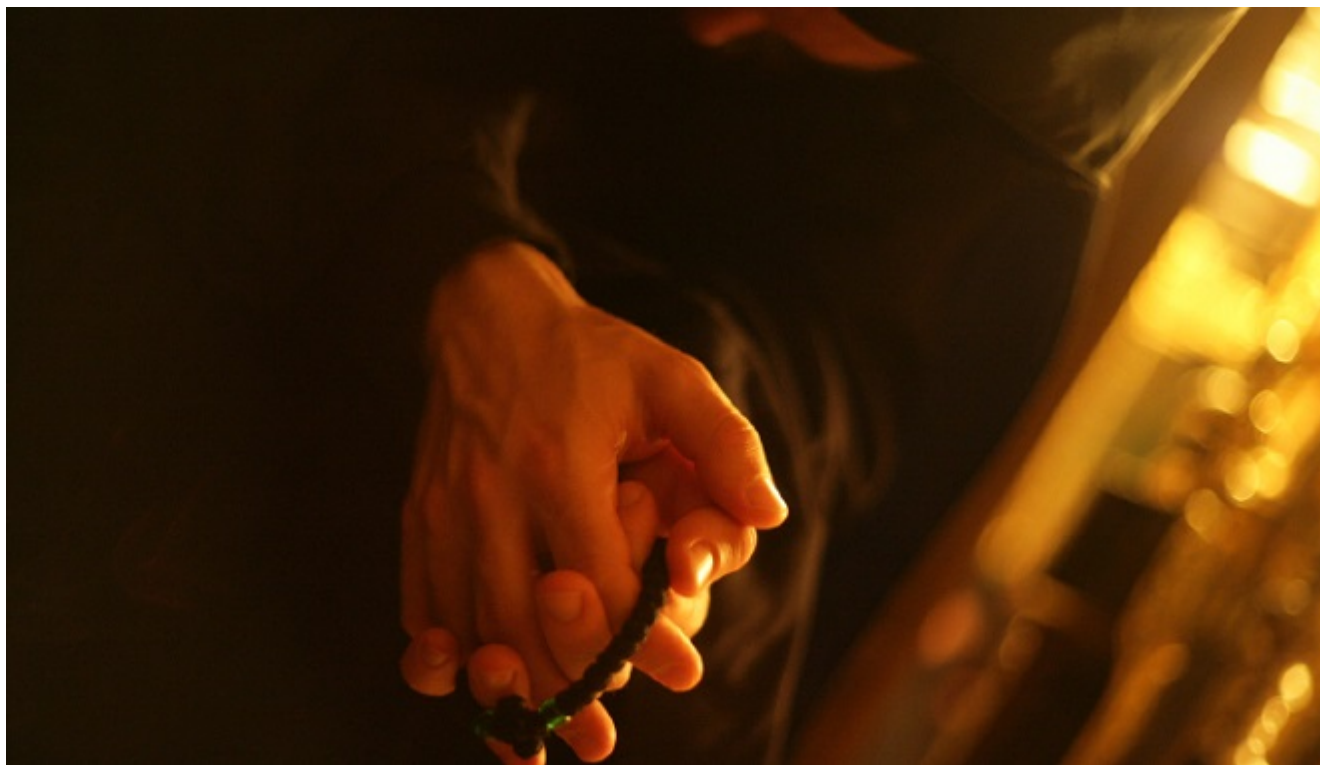
«Μνησθήσει (=νά θυμάσαι) διά παντός Κυρίου του Θεού σου, καθήμενος, πορευόμενος, κοιταζόμενος (=όταν κοιμάσαι) και διανιστάμενος (=όταν σηκώνεσαι) (Δεύτερον. 6, 7). Αυτή η ζωντανή σχέση είναι η πίστη, που δημιουργεί την εμπιστοσύνη και την αυτοπαράδοση του ανθρώπου στον Θεό, που είναι «καταφυγή και ρύστης» του.

Απ' αυτή την αγαπητική σχέση με τον Θεό προέρχεται η «άνωθεν κατερχομένη Χάρης» στην ψυχή του ανθρώπου και αυτή κάνει τα θαύματα και βγάζει δαιμόνια και κατορθώνει τα πάντα. Η Χάρη δε αυτή είναι ανάλογη με την πνευματική μας εργασία, «κατά την πίστιν ημών». Αυτή τη σχέση και τη Χάρη φοβάται ο διάβολος και αγωνίζεται με χίλια-δύο μέσα να την καταργήσει. Ο διάβολος βρίσκει τόπο στην καρδιά μας, όταν απ' αυτήν αναχωρήσει ο Χριστός. Γι' αυτό πάντοτε καιροφυλακτεί να δει κάποιο κενό, όταν ο άνθρωπος παύσει να σκέφτεται τον Θεό, για να εισβάλει στην καρδιά του με τα διάφορα πάθη. Όπως είπε ο Χριστός, «εκ της καρδιάς εξέρχονται διαλογισμοί πονηροί, φόννοι, μοιχεία, πορνείαι, κλοπαί, ψευδομαρτυρίαι, βλασφημίαι» (Ματθ. 15, 19). Εφ' όσον τελικά πίστη είναι η ζωή με τον Χριστό, απιστία είναι η ζωή «χωρίς τον Χριστό». Απ' αυτή την ασθένεια της ψυχής, την απιστία, υπόφερε και ο πατέρας του σημερινού Ευαγγελίου, καθώς και το παιδί του και είναι η αιτία της υποταγής του στον διάβολο.

Ο διάβολος βρήκε τον χώρο της καρδιάς ανυπεράσπιστο και κατοίκησε σ' αυτό. Και αντί ο άνθρωπος να είναι εικόνα του Θεού, έγινε εικόνα του διαβόλου. Ο Χριστός αποκαλεί τον πατέ-ρα και τους ομοίους του, «γενεάν άπιστον», αλλά και «διστραμμένην», γιατί διέστρεψε την αλήθεια. Έκανε τη διστραμμένη διαπίστωση, ότι η μη θεραπεία του παιδιού του οφειλόταν στην αδυναμία των Μαθητών, ενώ το εμπόδιο ήταν η δική του απιστία. Με την απιστία του, δηλαδή τη χωρίς Θεό ζωή του, εμπόδιζε τη Χάρη να επενεργήσει και να θεραπεύσει το παιδί του. Γι' αυτό και το θαύμα έγινε, όταν ομολόγησε «μετά δακρύων»: «πιστεύω, Κύριε- βοήθει μου τη απιστία» (Μάρ. 9, 24).

β) Η προσευχή

Όταν ο άνθρωπος ζει μόνος, χωρίς τον Θεό, εύκολα δέχεται τις προσβολές του εχθρού και στη συνέχεια την εξουσία του. Με την προσευχή όμως, που ζητά ο Κύριος, αρχίζει η σχέση και η κοινωνία με τον Θεό, ο οποίος δίνει τη νίκη κατά του διαβόλου. Όπως λένε οι Πατέρες, η προσευχή είναι η «οδός προς Θεόν», για όσους αναζητούν την οδό αυτή. Με την προσευχή ο άνθρωπος ξεκινά τον αγώνα της σωτηρίας του, διά της Εκκλησίας, για να επανασυνδεθεί με τον Χριστό και να δεχθεί τη Χάρη Του, που είναι το «μέγα φυλακτήριον» κατά του αοράτου εχθρού. Με τον τρόπο αυτό αποκτούμε σύμμαχο, βοηθό ισχυρό, που φοβάται ο διάβολος.

Η κυριωτέρα δε προσευχή είναι η συνεχής επίκληση του Κυρίου Ιησού Χριστού: «Κύριε, Ιησού Χριστέ, ελέησόν με». Με τη συμμετοχή μας στα μυστήρια και με τη συνεχή επίκληση του ονόματός Του, έρχεται μέσα μας και «Αυτός είναι ο εν ημίν νικών» τον διάβολο. Όπως λέγει ο άγ. Ιωάννης της Κλίμακος, «Ιησού ονόματι, μάστιζε πολεμίους». Ο διάβολος αποφεύγει να βρίσκεται, όπου προφέρεται το όνομα του Ιησού, γιατί είναι ως άλλο μαστίγιο που τον μαστιγώνει. Κανένας δεν επιθυμεί να μένει εκεί που μαστιγώνεται. «Κρείττον (=καλύτερο) βοήθημα ουχ ευρήσεις εν όλη τη ζωή σου» (Ησύχιος πρεσβύτερος).

γ) Η νηστεία

Ο Χριστός μαζί με την πίστη και την προσευχή, πρόσθεσε και τη νηστεία. Όταν εγκαινίασε για το γένος των ανθρώπων τη στρατηγική για τη νίκη κατά του διαβόλου, προσευχήθηκε και νήστεψε «ημέρας τεσσαράκοντα και νύκτας τεσσαράκοντα». Και «ει ο εκθέμενος τον νόμον νηστεύει, τις εκ των τηρούντων τον νόμον, ου χρη νηστεύειν;» (αββάς Ισαάκ). Και προσθέτει ο άγιος: Πριν έλθει ο Χριστός, ποτέ ο διάβολος δεν δοκίμασε ήττα από τη νηστεία. Κανένας δεν τη δίδαξε στους ανθρώπους, ως όπλο κατά του διαβόλου. Πρωτότοκος αυτής της νίκης είναι ο Θεάνθρωπος, που θέλησε και με τη νίκη του αυτή, να δώσει το στεφάνι στην ανθρώπινη φύση, που πήρε από μας. Ο δε διάβολος όπου βλέπει την προσευχή συζευγμένη με τη νηστεία, φοβάται, γιατί θυμάται την ήττα, που υπέστη στην έρημο με το όπλο αυτό.

Με τη νηστεία και την προσευχή ο άνθρωπος ξεκινά την οδό της Μετανοίας, ένα διαφορετικό τρόπο ζωής, γιατί αρχίζει να ποθεί τον Θεό. Η απώλεια του Παραδείσου και ο αφανισμός του ανθρώπου, λένε οι Πατέρες, ξεκίνησε με την παράβαση της νηστείας, που όρισε ο Θεός στους πρωτοπλάστους. Με τη νηστεία ξεκινά ο άνθρωπος να επανακτήσει τον Παράδεισο που απώλεσε.

Νηστεία, λένε οι Πατέρες, δεν είναι απλά η αποφυγή από ορισμένα φαγητά, αλλά το «άρχειν γαστρός». Να κυβερνούμε δηλαδή το στομάχι μας και τις επιθυμίες μας και να μη γινόμαστε δούλοι της κοιλιάς μας. Να απέχουμε από την πολυφαγία, έστω και αν τα φαγητά είναι απ' αυτά, που ορίζονται από την Εκκλησία. «Όταν το στομάχι γεμίσει υπερβολικά από οποιανδήποτε τροφή, γεννά σπέρματα ασωτίας» (αββάς Δωρόθεος). Ο κανόνας είναι να τοποθετούμεθα ασκητικά, θυσιαστικά, απέναντι στα υλικά αγαθά, δηλαδή λιτά και απλά. Να τρώμε με προσοχή και προσευχή, για να υποταγούμε στον Θεό, που είμαστε εικόνες του και όχι στις εκλεκτές τροφές και τα εκλεκτά ποτά. «Κόρος εις γαστέρα την χάριν ίστησι» (Μ. Βασ.) δηλαδή ο χορτασμός της κοιλιάς, σταματά τη Χάρη που πρόκειται να έλθει.

Τονίζουν ακόμη οι Πατέρες, ότι η νηστεία που βοηθεί τον καθαρισμό της ψυχής από τα πάθη, δεν αρκεί να περιορίζεται μόνο στα φαγητά. «Αληθινή νηστεία - γράφει ο Μ. Βασίλειος- είναι η αποξένωση από την αμαρτία, η εγκράτεια της γλώσσας, ώστε να μη κατακρίνει κανένα, να μη ειρωνεύεται, να μην αισχρολογεί· η αποχή από τον θυμό, ο χωρισμός από τις διάφορες επιθυμίες της σαρκικής φύσεως, από το ψέμα και την επιορκία. Ακόμη να νηστεύουν και τα μάτια και τα αυτιά. Να μη βλέπουν και να μην ακούνε αυτά, που έχουν σχέση με την κοσμική ματαιότητα.

Η στέρηση από τη νηστεία και η αποφυγή των άλλων αμαρτωλών παθών, είναι μερικές θυσίες, που μας κάνουν έστω και στο ελάχιστο, κοινωνούς στη θυσία και

τα παθήματα του Κυρίου μας. Γι' αυτό ο Κύριος, αφού μίλησε στους Μαθητές Του για νηστεία, στη συνέχεια αναφέρθηκε στον θάνατό Του, ίσως γιατί και με τη μικρή θυσία της νηστείας, γινόμαστε «κοινωνοί» στη δική του θυσία. Με την πίστη, την προσευχή και τη νηστεία, ο άνθρωπος μνημονεύει του Θεού, επιστρέφει στην αγαπητική σχέση με Αυτόν και λυτρώνεται από τον διάβολο. Με την πίστη, την προσευχή και τη νηστεία, ο άνθρωπος αναγνωρίζει την αποτυχία του να τελειωθεί μακριά από τον Θεό και επιστρέφει στην «πηγή της ζωαρχίας», τον Θεό, που εγκατέλειψε. Έτσι γίνεται κοινωνός της Χάριτος και νικά τον διάβολο.

(Παύλου Μουκταρούδη, Διήρητο διά των σπορίμων, τ. Β', εκδ. Ι. Μ. Λεμεσού 2008, σσ.228, 231-235)

MISSING_ARG_ACCESS_TOKEN